

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/204/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5918201652
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 01. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2021:5918201652.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Urbanovej a členov Mgr. Andreja Kekelyho a JUDr. Martiny Mochnáčovej, v právnej veci žalobkyne: Q. Q., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Z. č. XXX, XXX XX J., proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova č. 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpenému spoločnosťou: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubániho č. 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, o vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. 9Csp/49/2018-170 zo dňa 10.06.2019, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok Okresného súdu Ružomberok č.k. 9Csp/49/2018-170 zo dňa 10.06.2019 v prvej vete výroku, v ktorej súdu uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 937,10 Eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a v tretej vete výroku o trovách konania p o t v r d z u j e .
- II. Vo zvyšnej časti, t.j. v druhej vete výroku, v ktorej súd žalobu vo zvyšnej časti zamietol, zostáva rozsudok Okresného súdu Ružomberok č.k. 9Csp/49/2018-170 zo dňa 10.06.2019 n e d o t k n u t ý .
- III. Žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 937,10 Eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku (veta prvá výroku). Vo zvyšnej časti žalobu zamietol (veta druhá výroku). Zároveň týmto rozsudkom priznal žalovanému právo na náhradu trov konania v rozsahu 12,4 %, ktoré je žalobkyňa povinná zaplatiť vo výške stanovenej samostatným uznesením Okresného súdu Ružomberok (veta tretia výroku).
2. V odôvodnení svojho rozhodnutia okresný súd konštatoval, že zmluvy o revolvingovom úvere uzavreté medzi sporovými stranami sú zmluvami v zmysle zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a tiež majú charakter spotrebiteľských zmlúv podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Keďže vo veciach nárokov zo zmlúv o revolvingovom úvere č. 8500046234 a č. 8500035923 už boli vydané právoplatné a vykonateľné rozhodnutia, a to rozhodcovský rozsudok Slovenského arbitrážneho súdu zriadeného asociáciou Slovenských arbitrážnych súdov pod sp. zn. 193/10/16 a rozhodcovský rozsudok toho istého súdu sp. zn. 143/10/16, súd sa zaoberal otázkou, či prejednaní týchto nárokov nebráni procesná prekážka veci rozhodnutej. V tomto kontexte odkázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/27/2011 zo dňa 29.01.2015 a tiež rozhodnutie publikované pod č. R 46/2012, pričom vyvodil svoje oprávnenie neakceptovať vydané rozhodcovské rozsudky, pokiaľ boli tieto vydané na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy. Uviedol, že o rozhodcovskú zmluvu, ktorá vyžaduje, aby spotrebiteľ riešil spory výlučne v rozhodcovskom konaní, ide aj vtedy, ak síce spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a všeobecným

súdom, ale ak by sa podľa tejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa (v súdnej veci žalovaného), spotrebiteľ (žalobkyňa) by bol nútený nezvratne sa podrobiť rozhodcovskému konaniu. Ďalej konštatoval, že aj v prípade, ak ide o tzv. nevýhradnú rozhodcovskú doložku, možnosť voľby pre spotrebiteľa je len iluzórna, pretože takmer s pravidelnosťou rozhodcovské žaloby podávajú veritelia, čo možno odvodiť aj z rozsahu nárokov plynúcich zo štandardne formulovanej zmluvy. Okresný súd tiež uviedol, že je takmer notoriou, že v rámci uzatvárania spotrebiteľských zmlúv sa dodávateľia nezmieňujú o podrobnostiach a procesných pravidlách rozhodcovského konania a získavanie podpisov spotrebiteľov pod údajné individuálne vyjednanie má kampaňovitý rozmer, keď spotrebiteľia často pri podpise rozhodcovskej zmluvy nemajú vedomosť o následkoch súvisiacich s týmto podpisom. V konkrétnej veci individuálne dojednanie žalobkyne so žalovaným ohľadom rozhodcovskej zmluvy nedávalo zmysel aj z toho dôvodu, že žalobkyňa sa ako spotrebiteľka dohodla na rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom v Bratislave, resp. v Žiline, hoci jej bydlisko je v Y.. Podľa názoru súdu neobstojí ani fakt, že v bode 2 predmetných rozhodcovských zmlúv, na základe ktorých boli vydané rozhodcovské rozsudky, je vyhlásenie veriteľa o tom, že uzavretie tejto rozhodcovskej zmluvy nie je podmienkou uzatvorenia a vykonávania zmluvy o revolvingovom úvere medzi veriteľom a dlžníkom a ani iného zmluvného vzťahu medzi nimi. Okresný súd nepovažoval za podstatné ani to, že žalobkyňa mohla od predmetných rozhodcovských zmlúv odstúpiť. Ďalej sa konajúci súd zaoberal obsahom dotknutých zmlúv o revolvingovom úvere a poukázal na neprimerane vysoké odplaty dojednané v týchto zmluvách. V prípade dvoch zmlúv o revolvingovom úvere bola dojednaná úroková sadzba v rozsahu 70,02 %, resp. 70,01 %, hoci úrokové sadzby spotrebiteľských úverov predstavovali v danom čase 12,93 %, resp. 12,62 % ročne. Pokiaľ v ďalších troch zmluvách o revolvingovom úvere bola dojednaná ročná úroková sadzba vo výške 18,03 %, išlo o klamlivý údaj, keďže sporové strany zároveň uzavreli dohodu o poskytovaní služieb, v súvislosti s ktorými predstavovala odplata výšku 2,51 % zo sumy schváleného úveru. Uvedené konanie žalovaného nemožno chápať inak ako klamlivé navýšenie odplaty za uvedené revolvingové úvery. Pri komparácii celkovej čiastky, ktorú mala žalobkyňa zaplatiť pri zmluve o revolvingovom úvere uzavretej dňa 23.04.2014 (3.375,54 Eur), a celkovej čiastky vo výške 1.967,00 Eur, ktorú mala žalobkyňa zaplatiť vo vzťahu ku každej zo zmlúv o revolvingovom úvere č. 850063878, č. 850063882 a č. 850068996, sa podmienky, za ktorých boli poskytované tieto neskoršie úvery, museli priemernému spotrebiteľovi objektívne javiť ako podstatne výhodnejšie. Avšak po pripočítaní odmeny za služby v zmysle dohôd o poskytovaní služieb sa tieto náklady zvýšili až na sumu 3.227,40 Eur, čo nemožno posúdiť inak ako zavádzajúce konanie zo strany žalovaného. Na základe uvedenej argumentácie dospel súd k záveru, že predmetné dohody o poskytovaní služieb sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami a z uvedeného dôvodu sa jedná o dojednanie neplatné. Z vykonaného dokazovania v prejednávanej spore jednoznačne vyplynulo, že žalovaný pri poskytnutí predmetných úverov vo výške 960,00 Eur, resp. 1.500,00 Eur požadoval od žalobkyne za každý z poskytnutých úverov odmenu prevyšujúcu výšku poskytnutej istiny úveru, pričom tieto odplaty nepochybne presahujú rozumnú a primeranú mieru zisku žalovaného ako podnikateľa pri dobe poskytnutia predmetných úverov v dĺžke 36 až 42 mesiacov. Z uvedeného dôvodu súd dospel k záveru, že predmetné revolvingové zmluvy sú absolútne neplatnými právnymi úkonmi pre rozpor s dobrými mravmi. Bez ohľadu na vyslovenú absolútnu neplatnosť predmetných zmlúv okresný súd konštatoval, že v sporných zmluvách chýba údaj o dobe trvania zmluvy v zmysle § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z. z., a preto by bolo možné považovať úvery za bezúročné a bez poplatkov podľa § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. Prvoinštančný súd tiež uviedol, že údaje o úrokovej sadzbe, ročnej percentuálnej miere nákladov a celkových nákladov spojených s úverom neboli reálne. Dojednania v dohode o poskytovaní služieb smerovali iba k skrytému získaniu ďalšej odplaty od spotrebiteľa nad rámec odplaty (zmluvných úrokov, resp. nákladov za poskytnutie úveru), na ktorú sa zaviazal spotrebiteľ v predmetných zmluvách o revolvingovom úvere. Z uvedeného dôvodu súd považoval úvery za bezúročné a bez poplatkov v zmysle § 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z. z. Konštatujúc neplatnosť jednotlivých zmlúv súd prvej inštancie uzavrel, že žalobkyni vznikol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 Občianskeho zákonníka. Celková suma žalobkyňou preukázaného bezdôvodného obohatenia predstavuje sumu 937,10 Eur, keďže žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno, pokiaľ ide o preukázanie zvyšnej časti (1.202,28 Eur), súd v tomto rozsahu žalobu zamietol.

3. Pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania vychádzal súd z čiastočného úspechu žalovaného, pričom aplikoval ust. § 255 ods. 2 CSP.

4. Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, ktorý sa domáhal jeho zmeny tak, že odvolací súd žalobu zamietne a prizná sa mu nárok na náhradu trov konania.

5. Uviedol, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil otázku platnosti rozhodcovskej zmluvy, a teda existenciu právoplatného rozhodnutia, z ktorého bola povinnosť plnená, a teda na základe uvedeného nemohlo na jeho strane vzniknúť žiadne bezdôvodné obohatenie. Rozhodcovské konanie na základe rozhodcovskej zmluvy uzavretej medzi sporovými stranami sa začalo na základe podania žaloby. Toto konanie prebehlo podľa zákona č. 335/2014 Z. z. účinného od 01.01.2015 a dotknutá rozhodcovská zmluva okrem povinných náležitostí v zmysle vtedy platného a účinného zákona obsahovala nad jeho rámec poučenie o tom, čo je rozhodcovské konanie, čo znamená, aké sú jeho pravidlá a opravné prostriedky. Odvolateľ mal za to, že iba v prípade, ak by právny poriadok v relevantnom čase určil, že podanie žaloby rozhodcovskému súdu je možné len zo strany spotrebiteľa (teda, ak vystupuje ako žalobca), alebo ak vystupuje ako žalovaný len s jeho osobitným súhlasom udeľovaným nad rámec uzavretia rozhodcovskej zmluvy, len vtedy by bolo možné posudzovať, či rozhodcovská zmluva nevyhovujúca uvedeným dvom možnostiam nie je neplatnou. Rozhodcovské zmluvy medzi sporovými stranami boli uzavreté dňa 21.11.2013 a dňa 17.06.2014. V tom čase bol účinný zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov, ktorý upravoval náležitosti rozhodcovskej zmluvy (rozhodcovského konania a jeho priebeh). Osobitne upravené boli ustanovenia týkajúce sa prípadu, ak účastníkom rozhodcovského konania bol spotrebiteľ (napr. § 33 ods. 2, § 40 ods. 1 písm. j/) a ak spotrebiteľ bol v pozícii žalovaného. Tieto ustanovenia boli prijaté v rámci novelizácie uvedeného zákona (zákon č. 71/2009 Z. z.), ktorá bola účinná od 01.07.2009. Odvolateľ zdôraznil, že zákon č. 244/2002 Z. z. nestanovil, že žalobu v rozhodcovskom konaní môže podať len spotrebiteľ, alebo že k podaniu žaloby dodávateľom sa vyžaduje ešte dodatočný súhlas spotrebiteľa. Takáto úprava nebola zavedená ani zákonom č. 71/2009 Z. z., ktorý možno považovať za prospotrebiteľskú novelu uvedeného zákona, z ktorej vyplynulo posilnenie prvkov ochrany spotrebiteľa. Podstatným právnym predpisom je zákon č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, ktorý bol prijatý ako samostatná ucelená a moderná právna úprava zohľadňujúca osobitosti spotrebiteľského rozhodcovského konania. Ani táto nová úprava nezakázala, aby rozhodcovské konanie začal dodávateľ, a ani nevyžaduje, aby spotrebiteľ dával osobitný súhlas v čase podania žaloby dodávateľom. Zákonná úprava teda predpokladá, že konanie bude začaté aj na základe žaloby dodávateľa. Podľa názoru žalovaného rozhodcovská zmluva nemôže byť neplatnou len preto, že konanie môže začať aj dodávateľ. Uviedol, že na základe zákona č. 335/2014 Z. z. je možné začať rozhodcovské konanie proti spotrebiteľovi aj na základe rozhodcovskej zmluvy uzavretej pred účinnosťou zákona. Vyslovil názor, že žiaden zákon Slovenskej republiky účinný od uzavretia rozhodcovskej zmluvy nezaviedol úpravu, podľa ktorej by rozhodcovské konanie mohlo začať len na základe žaloby spotrebiteľa, alebo v prípade žaloby dodávateľa by sa vyžadoval osobitný dodatočný súhlas spotrebiteľa. Ak súd prvej inštancie vychádzal zo záveru, že podanie žaloby dodávateľom núti spotrebiteľa k rozhodcovskému konaniu, potom takýto záver nemá oporu v právnom poriadku a nepripúšťa vlastne žiadnu rozhodcovskú zmluvu. Ďalej odkázal na § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka, ktorý bol začlenený do Občianskeho zákonníka zákonom č. 568/2007 Z. z., pričom zámerom zákonodarcu bolo vylúčiť prípady, v ktorých by spotrebiteľ ako žalobca (nie ako žalovaná strana) bol nútený podávať žalobu rozhodcovi v rozhodcovskom konaní. Zákonodarca teda vyjadril v zákone, že nezakazuje rozhodcovské konanie pre oblasť spotrebiteľských vzťahov, neobmedzuje ho na prípady podania žaloby spotrebiteľom, a ani nevyžaduje, aby spotrebiteľ dával pri podaní žaloby dodávateľom osobitný súhlas začatiu rozhodcovského konania. Žalobca nesúhlasil s názorom okresného súdu, že za individuálne dohodnutú podmienku sa nepovažuje to, ak je táto podmienka predformulovaná, pričom spotrebiteľ má možnosť len ju odmietnuť alebo prijať bez toho, aby mohol zmeniť jej obsah. K uvedenému odvolateľ odkázal na nález Ústavného súdu ČR vo veci III.ÚS 3725/13 zo dňa 10.04.2014. Rovnaká rozhodcovská zmluva bola opakovane posúdená ako platný právny úkon. Napríklad Krajský súd v Banskej Bystrici v rozsudku sp. zn. 17Co/919/2015 uviedol, že len zo samotnej skutočnosti, že žalovaný predložil žalobkyni na podpis predpripravenú rozhodcovskú zmluvu na samostatnom liste papiera, nemožno vyvodiť záver, že rozhodcovská zmluva nebola individuálne dojednaná. Z rozsudku okresného súdu ani nevyplýva, že by sa súd zaoberal obsahom rozhodcovskej zmluvy, najmä ustanovením článku 2 alebo článku 7, ktoré výslovne hovoria o tom, že k uzavretiu nemusí ani prísť alebo môže od nej spotrebiteľ odstúpiť v lehote 14 dní od uzavretia. Žalovaný hneď v úvode rozhodcovskej zmluvy uviedol, že uzavretie rozhodcovskej zmluvy nie je podmienkou uzavretia zmluvy o úvere, a teda poskytnutia úveru. Rozhodcovská zmluva obsahuje poučenie o tom, čo jej uzavretie znamená, čo je jej dôsledkom a rovnako aj informáciu o možnosti od nej odstúpiť. Keďže neprijateľnosť znamená absolútnu neplatnosť právneho úkonu, je neprípustné, aby dôvod tejto neplatnosti nastával s okolnosťou, ktorá v čase uzavretia rozhodcovskej zmluvy je neistá (nemusí nastať). Začatie rozhodcovského konania objektívne nemôže byť dôvodom neplatnosti

a neprijateľnosti. Úprava v zákone č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní výslovne počíta s tým, že rozhodcovské konanie voči spotrebiteľovi začne aj na základe žaloby dodávateľa. Odvolateľ poukázal na to, že zákonodarca pri tvorbe a prijatí zákona výslovne upravil možnosť začatia spotrebiteľského rozhodcovského konania voči spotrebiteľovi, naproti tomu podľa okresného súdu takýto postup je neprípustný. Zopakoval, že na základe zákona č. 335/2014 Z. z. je možné začať rozhodcovské konanie proti spotrebiteľovi aj na základe rozhodcovskej zmluvy uzavretej pred účinnosťou daného zákona. Na základe uvedeného žalovaný tvrdil, že rozhodnutie súdu o priznaní nároku na zaplatenie sumy 353,00 Eur (v súvislosti so zmluvným vzťahom č. 8500035923) a sumy 148,40 Eur (v súvislosti so zmluvným vzťahom č. 8500046234), čiže spolu sumy 501,40 Eur je založené na nesprávnych skutkových a právnych záveroch a na nerešpektovaní princípu právoplatnosti súdneho rozhodnutia. Ďalej odvolateľ uvádzal, že závery súdu, že v prípade zmluvy o revolvingovom úvere č. 8500035923 a č. 8500046234 sú dohodnuté neprímerane vysoké úroky, odporujú ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka. V zákone bolo výslovne určené, že pri porovnávaní sa má zobrať do úvahy nielen hodnota obvyklej odplaty, ale aj spôsob a miera zabezpečenia záväzku, objem poskytnutia prostriedkov a lehota splatnosti. Porovnávanie výšky úrokov s údajmi bánk je samo o sebe nesprávne, keďže banka si svoj zisk účtovala v danom období aj za vedenie úverového účtu, spracovanie platieb a podobne, čiže úrok nebol pre ňu jediný výnos za požičanie peňazí, ale bol tam celý rad ďalších položiek, ktoré musel dlžník zo spotrebiteľského vzťahu platiť. Za podstatné prevýšenie v zmysle § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka sa považuje také, ktoré je viac ako 25 %. Na podporu svojho názoru odvolateľ odkázal na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 14Co/1016/2014 zo dňa 30.03.2016.

6. Žalobkyňa sa k podanému odvolaniu nevyjadrila.

7. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 379 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP toto rozhodnutie vo výroku o povinnosti žalovaného plniť a v závislom výroku o trovách konania v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správne.

8. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne v časti konštatovania neplatnosti rozhodcovských zmlúv a tiež v časti záveru o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úverov, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj krajský súd. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd v odvolacom konaní obmedzil na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

9. V rámci reakcie na odvoláciu argumentáciu žalobcu formulovanú v jeho opravnom prostriedku sa odvolací súd v zmysle princípu neúplnej apelácie nezaoberal inými prípadnými pochybeniami okresného súdu. Zároveň krajský súd poukazuje na zodpovednosť žalovaného za obsahové vymedzenie odvolania, v spojitosti s nevyhnutnosťou odvolacieho súdu rešpektovať princíp viazanosti odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní zároveň nemá odpovedať na všetky námietky alebo argumenty vznesené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvoinštančného rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že v dvojinstančnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvej a druhej inštancie tvoria jednotu, a preto je nadbytočné, aby odvolací súd opakovane vo svojom rozhodnutí správne skutkové a právne závery súdu prvej inštancie.

10. Odvolací súd zdôrazňuje, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bola strana pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa článku 46 ods. 1 Ústavy a práva na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru nepatrí ani právo strany sporu vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

11. Za neprijateľné je potrebné v predmetnej veci považovať rozhodcovské zmluvy uzatvorené medzi stranami sporu v rovnaký deň ako žalobkyňa so žalovaným uzavreli súvisiace zmluvy o revolvingovom úvere. Uvedené rozhodcovské zmluvy boli uzavreté vo formulárovej podobe, ktorú predkladal žalovaný dlžníkom, neboli individuálne dojednané, ich obsah žalobkyňa ani nemohla ovplyvniť, dopĺňali sa len údaje o žalobkyni ako meno, bydlisko a dátum narodenia. Veriteľ mohol na základe týchto rozhodcovských zmlúv vec predložiť na prejednanie rozhodcovským súdom, ktoré sám určil a vylúčiť tak súd, ktorý by bol inak príslušný. Spotrebiteľ týmto stratil právo brániť sa voči nárokom veriteľa na všeobecnom súde v mieste svojho bydliska. V súlade s ustanoveniami rozhodcovských zmlúv spočíval výber rozhodcovského súdu na zmluvnej strane podávajúcej žalobný návrh. Odvolací súd zastáva rovnaký názor ako súd prvej inštancie v tom smere, že konanie pred rozhodcovským súdom iniciuje práve veriteľ. Sám veriteľ, ktorý zostavil znenie rozhodcovských zmlúv vo vopred pripravenej formulárovej podobe, jednostranne určil, komu, resp. ktorému rozhodcovskému súdu, bude vec predložená (odvolací súd nepovažuje za relevantné, že tie súdy sú až tri, keďže boli „vybrané“ veriteľom, resp. že existovala aj možnosť podania žaloby na všeobecnom súde). Poučenie žalobkyne o spôsobe prejednaní veci na rozhodcovskom súde nie je možné považovať za kvalifikované vysvetlenie vážnych dôsledkov rozhodcovského konania, poukázania na rozdiely oproti rozhodovaniu na všeobecnom súde a ponechanie spotrebiteľovi sa za primeraných okolností rozhodnúť vo vzťahu k rozhodcovskej zmluve, či je výhodná alebo nie. Vychádzajúc z komplexnej úpravy rozhodcovských zmlúv je potom potrebné tieto považovať v celosti za neprijateľné, spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to aj v nadväznosti na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (C-240/98, C-244/98, C-40/08, C-473/00, C-243/08, C-168/05).

12. Pokiaľ išlo o ustanovenie rozhodcovských zmlúv, že žalobkyňa mala právo od zmluvy jednostranne odstúpiť aj bez uvedenia dôvodu do 14 dní odo dňa jej uzatvorenia, odvolací súd uvádza, že od zmluvy možno odstúpiť len v prípade, že je platná. Od absolútne neplatnej zmluvy sa odstúpiť nedá. Ak je zmluva od začiatku neplatná ex tunc, nie sú splnené zákonné podmienky na dodatočné zrušenie zmluvy. Taktiež odvolací súd poukazuje na to, že za individuálne dohodnutú zmluvu sa nepovažuje zmluva, ktorá bola vopred dodávateľom (veriteľom) naformulovaná a spotrebiteľ jej obsah nemal možnosť ovplyvniť. Rozhodcovská zmluva sa nestáva individuálne dohodnutou len tým, že spotrebiteľ má v úzkej časovej lehote hneď po jej podpise právo od tejto zmluvy odstúpiť. Uvedené tiež nemení nič na neprijateľnom charaktere rozhodcovskej zmluvy, keď v posudzovanom prípade bola spotrebiteľovi v konečnom dôsledku odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom vo všetkých prípadoch, ak dodávateľ podá voči nemu žalobu na rozhodcovskom súde. Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená. Keďže tieto podmienky neboli splnené, samotná možnosť odstúpenia od zmluvy nerobí z rozhodcovskej zmluvy podmienku dojednanú individuálne. Dôsledkom takto uzavretej rozhodcovskej zmluvy je, že spotrebiteľ v skutočnosti ešte pred vznikom akéhokoľvek sporu stráca právo brániť sa voči nárokom veriteľa na riadnom súde v mieste svojho bydliska.

13. Odvolací súd uvádza, že pokiaľ je zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória i prax navyše označujú za fakticky nerovný, nevyvážený, nie sú žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom. Zároveň týmto vzniká základ pre docielenie skutočnej rovnosti, pretože na absolútne neplatnú zmluvnú podmienku súd prihliadne aj bez návrhu a ak ide o právne účinky takejto podmienky, tieto treba považovať za neexistujúce. Ak je takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou samotná rozhodcovská zmluva a dodávateľ ju použije, v takomto prípade ide o výkon práv v rozpore s dobrými mravmi (k tomu pozri aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. februára 2011 sp. zn. IV. ÚS 55/2011). Predmetné rozhodcovské rozsudky, vydané rozhodcom, ktorý vyvodil svoju právomoc na konanie a rozhodnutie z neplatných rozhodcovských zmlúv, sú nulitnými právnymi aktmi a nemožno ich považovať za spôsobilé exekučné tituly, a teda ani za základ pre konštatovania prekážky veci rozhodnutej. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu odvíjajúci sa od neexistencie či neplatnosti rozhodcovskej zmluvy má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť (nezáväznosť) rozhodcovského rozsudku (pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 1/2012 zo dňa 21. marca 2012).

14. Zároveň odvolací súd dodáva, že kto mlčí tam, kde nie je povinný sa vyjadriť, nie je

možné toto jeho mlčanie považovať ani za súhlas, ani za nesúhlas. Dodávateľ nútil spotrebiteľa spotrebiteľskou zmluvou ku konaniu, ktoré nie je povinný vykonať, s cieľom dosiahnutia prejednaní vecí pred rozhodcovským súdom a obchádzania ustanovení o ochrane spotrebiteľa. Znenie rozhodcovskej zmluvy nemusí odporovať doslovnému zneniu zákonného ustanovenia, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby predmetné ustanovenie dodržané nebolo, teda zákon obchádza (in fraudem legis). O obchádzanie zákona ide vtedy, ak je právnym úkonom dohodnuté niečo, čo síce nie je so zákonom v priamom rozpore, avšak svojimi dôsledkami sleduje cieľ, aby zákon nebol dodržaný (nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 16/95 zo dňa 24.05.1995). Snaha veriteľa uzatvárať rozhodcovské zmluvy s dlžníkmi sledovala nielen „rýchlejšiu spravodlivosť“, ale aj uľahčenie priznania nárokov, ktoré sú v konaniach pred všeobecnými súdmi nepochybne posudzované prísnejšie. Uvedenému záveru nasvedčuje aj aktuálny spor - spotrebiteľské zmluvy vykazovali jednoznačne vady, ktoré okresný súd a následne aj odvolací súd (viď odôvodnenie nižšie) posúdili za také, že ich dôsledkom bola neprípustnosť priznania úrokov či poplatkov v prospech žalovaného.

15. Vyššie vyslovené závery vyslovené v odsekoch 11. až 14. obdobne vyplývajú aj z uznesenia Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6CoE/28/2015 zo dňa 30.11.2015.

16. Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/27/2011 (na ktoré odkázal aj súd prvej inštancie) uviedol, že „v danom prípade bola súčasťou zmluvného dojednaní účastníkov konania rozhodcovská doložka, v zmysle ktorej všetky ich spory budú riešené pred Stálym rozhodcovským súdom zriadeným spoločnosťou Slovenská rozhodcovská, a.s., ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na rozhodcovskom súde. K právnemu posúdeniu rozhodcovskej doložky s takýmto (a obdobným) obsahom už najvyšší súd zaujal závery v množstve svojich rozhodnutí, v ktorých konštatoval, že takáto rozhodcovská doložka je neprijateľná a neplatná zmluvná podmienka, ktorá v neprospech spotrebiteľa spôsobuje značnú nerovnováhu v ich právach a povinnostiach, lebo od spotrebiteľa fakticky vyžaduje aby sa podriadil výlučne rozhodcovskému konaniu (k tomu viď rozhodnutia najvyššieho súdu napríklad sp. zn. 1 ECdo 12/2014, 2 ECdo 147/2013, 3 Cdo 13/2013, 4 ECdo 92/2014, 5 Cdo 44/2013, 6 ECdo 184/2013).“ Uvedené rozhodnutie riešilo otázku účinkov rozhodcovského rozsudku vydaného na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy, k čomu sa súd obdobne vyjadril už vyššie.

17. V kontexte aktuálnej veci mohol odvolací súd odkázať na uvádzanú judikatúru, ktorú treba považovať za ustálenú a niet dôvodu sa od nej odchýliť.

18. Keďže vydané rozhodcovské rozsudky možno považovať za nulitné právne akty, následne mal súd prvej inštancie oprávnenie preskúmať jednotlivé úverové zmluvy v kontexte požiadavky žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia požadovaného od žalovaného. V tejto súvislosti sa odvolací súd nestotožnil so závermi súdu prvej inštancie o absolútnej neplatnosti dotknutých zmlúv, keďže na dané konštatovanie neboli splnené zákonné podmienky. Neprimeranosť zmluvných úrokov môže podliehať súdnemu prieskumu, avšak toto je limitované ustanovením

§ 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia konkrétnej zmluvy. Dané ustanovenie v znení účinnom do 31.05.2014 určovalo ako limit hodnotenia úrokovej sadzby (odplaty) tzv. obvyklosť, ktorá sa mala skúmať v spojitosti s charakterom úveru. Po novele účinnej od 01.06.2014 sa hodnota odplaty za poskytnutie finančných prostriedkov určovala na základe vykonávacieho predpisu. Pokiaľ teda okresný súd v napadnutom rozsudku poukázal na „neprimerane vysoké odplaty“ dojednané v zmluvách a z toho vyvodil neplatnosť zmlúv, nepostupoval v súlade s uvádzanou právnou úpravou. Nie je totiž zrejماً analýza obvyklej výšky úrokovej sadzby úverov obdobným tým, ktoré boli dojednané zmluvami zo dňa 21.11.2013 a zo dňa 17.04.2014. V prípade ďalších zmlúv uzavretých po 01.06.2014 sa súd prvej inštancie vôbec nezaoberal reguláciou výšky odplaty, ako to uvádza úprava Občianskeho zákonníka. Aj v prípade akceptovania názoru okresného súdu, neprimeranosť úrokov nemôže viesť k neplatnosti zmlúv v celosti.

19. Ďalší čiastkový záver okresného súdu, na základe ktorého bola konštatovaná bezúročnosť a bezpoplatkovosť úverov, bol zo strany odvolacieho súdu posúdený ako správny a v nadväznosti na to je aj náležitá aplikácia § 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, keďže v zmluvách absentoval údaj o dobe trvania zmluvy a konečnom termíne splatnosti úveru (§ 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzavretia jednotlivých zmlúv). Pokiaľ by aj súd uvažoval o možnosti odvodenia konečnej splatnosti úveru od počtu mesačných splátok, ktoré sa v zmluve uvádzajú, aj za daných okolností sa vôbec nedá určiť termín splatnosti úveru, pretože

formulárová zmluva neobsahuje splatnosť (aspoň) prvej splátky. Na tomto mieste odvolací súd podotýka, že sekundárne závery okresného súdu o bezúčinnosti a bezpoplatkovosti úverov neboli zo strany odvolateľa ani namietané.

20. Pokiaľ žalovaný podporne poukázal na rozhodovaciu činnosť iného odvolacieho súdu, k tomu odvolací súd uvádza, že z ust. § 193 CSP vyplýva, ktorými rozhodnutiami je súd pri svojom rozhodovaní viazaný. Je zrejmé, že odvolateľom označené rozhodnutie takým nie je. Pri svojom rozhodovaní musí totiž súd vždy prihliadať na individuálne okolnosti tej-ktorej prejednávanej veci. V posudzovanom prípade krajský súd vychádzal z rozhodnutí najvyšších súdnych autorít označených vyššie.

21. Vo vzťahu k výške bezdôvodného obohatenia, neboli zo strany žalovaného vznesené žiadne námietky proti postupu okresného súdu, preto napadnuté rozhodnutie nebolo v tejto časti predmetom odvolacieho prieskumu.

22. Na základe vyššie uvedených skutočností a dôvodov, pri súčasnom nezistení nedostatkov v postupe súdu prvej inštancie, na ktoré odvolací súd prihliada z úradnej povinnosti (§ 380 ods. 2 CSP), odvolací súd rozsudok okresného súdu v prvej vete výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni 937,10 Eur ako vecne správny podľa § 387 CSP potvrdil.

23. Ako vecne správny potvrdil odvolací súd aj od rozhodnutia vo veci samej závislý výrok o trovách prvoinštančného konania (veta tretia výroku), vo vzťahu ku ktorému odvolateľ neprodukoval žiadnu relevantnú odvolaciu argumentáciu a ktorý zároveň plne zodpovedá úspechu sporových strán posúdenému v zmysle zákonných ustanovení týkajúcich sa rozhodovania o trovách konania.

24. Vo zvyšnej časti nenapadnutej odvolaním (veta druhá výroku) zostal rozsudok okresného súdu nedotknutý týmto rozhodnutím odvolacieho súdu.

25. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP tak, že žalobkyni ako úspešnej procesnej strane odvolacieho konania nepriznal nárok na ich náhradu.

26. Z obsahu spisového materiálu totiž vyplýva, že žalobkyni v aktuálnom odvolacom konaní preukázateľne žiadne účelne vynaložené výdavky v súvislosti s uplatňovaním a bránením práva ako trovy konania (majúce sa nahradiť) nevznikli. Práve to bol dôvod, pre ktorý súd povolaný k vydaniu rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (odvolací súd), mohol rozhodnúť nielen o nároku na náhradu, ale už aj o nepriznaní náhrady (napriek tomu, že pri striktnom riadení sa textom rozhodnej právnej úpravy by sa mohlo zdať, že tomu tak nie je). Dvojfázové rozhodovanie o trovách konania, predpokladajúce prvé rozhodnutie súdu povolaného skončiť konanie vo veci len o nároku na náhradu a druhé až následné rozhodnutie prvoinštančného súdu o výške náhrady (porovnaj § 262 ods. 1 a 2 CSP) má totiž zmysel len pri pozitívnom vyriešení otázky nároku na náhradu, a naopak taký zmysel absentuje, ak výsledkom uvažovania o nároku na náhradu je záver o neexistencii takéhoto nároku u žiadnej zo strán sporu (prvej preto, že ju na to neopravňuje pre ňu nepriaznivý, či ňou zavinený výsledok konania a u druhej preto, že tu buď niet trov majúcich sa nahradiť, alebo že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, odôvodňujúce nepriznanie náhrady). Presentovaný právny názor vyplýva i z uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 166/2016 zo dňa 26.10.2016 a sp. zn. 7Cdo/14/2018 zo dňa 28.02.2018.

27. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).